

Giant Mine Wegondi Weghàgenda: YATIÌ DEZHÌLÈA T'À ÀTL'È

Ìnèè Giant Mine ìlè sù wèt'á nàedíh whet'í. Dù la wexòegíhdí gha Arcadis genègíht'è, asìì wedànágeta ha eyíts'ò edàani eht'è dàedíh'áà satsò wèt'á ets'eèt'è k'áza t'á wek'agehta ha gínìgíht'è. Dù ñíht'è hòlì sù nàowo ghà la senàdle ha hòlì sù weghàgeda ha. Dù Arcadis ñíht'è gíht'è.

Wegondi

Dù ìnèè Giant Mine wíyeh ìlè sù Edzanèk'e, Tíndeè k'e goòzò Sòòmbak'è ts'ò sílálì goòchì. 1948 1999 gots'ò sòòmbakwe hageta ìlè, ekò Royal Oak Mines wíyeh ìlè xè sòòmba while ajà t'á hanì wedaàtò. Sòòmba nàledò eyíts'ò Edzanèk'e ts'ò Government dù la gíht'á whezò ajà. Eyíxè ndè sù esawòdech'áà gha sù wexòegíhdí. including the environmental risks. Giant Mine senàgele ha Sòòmba nàdedò eyíts'ò Edzanèk'e ts'ò Government dù la gíht'á whezò ajà.

Dù kwesòòmba Giant Mine gola sù, nàedíh káza weta gohì. Kwesòòmba haázhe ekiyeh nàedíh'è gohì àt'í. Eyí nàedíh'è ndè got'á ts'ò whela sù wemòò kwe t'á wedàetsò hòt'e, ìnèè 1950s gots'ò ndè got'á dù hanì whela (satsòwe wíyeh).

Ìnèè 50 xo gots'ò 237,000 hàjdá nàedíh kwe gohì ajà. Nàedíh hatò ndè got'á whela sù, Sòòmbak'è ñíht'èchì kò lóhdì hatò Precambrian kò (11-dahkò hadàjòò). Dù eht'è nàedíh whela sù 60% nàedíh'á t'á k'áza hòt'e.

Nàedíh tì ta ats'ìla dè, nàeyì ha díle. Tì ta

Giant Mine Wegondi Weghàgenda Ñíht'è Nek'òá T'á Hòlì, Ìwédats'ehtè Zàà 2017

ajà dè, dòne gha nezì haàle eyíts'ò ndè sù gha nezì haàle, Tíndeè eyíts'ò Ehndaàtì ts'ò hàjwì dè ndè gha hòela ha.

Dù Giant Mine la seènazì la akwèlò wexè hòjwo 2000 hò edàani nàedíh ndè yìì whela denahk'e nezì ndè senàdlàlìì ha hòní gedì t'á, hazhò la wek'agehto. 50 la hazhò wek'agehtò t'áxòò, ndè got'á ts'ò ehtò adlà dè nezì gedì t'á gíhchì. 2013 ekò, Mackenzie

Valley Ndè Wexòegíhdí gha la k'e gehkw'e ndè got'á ts'ò nàedíh'è ehtò adle ha gedì hanìkò, dù hanì wexòedì ha gedì:

1. Dù nàedíh ndè got'á ts'ò ehtò adle ha neèhò, 100 xo gots'ò zò adle ha gedì;
2. Dòne whacho dehkw'e t'á dù ndè senazì la wexòegíhdí gha negogìwa; eyíts'ò

3. Diì dõne whacho diì la wexòegihdi gha edàani diì nàedihi senàdle gha gik'agehtõ, ayii t'a weghà eghàlahòeda nìdè nezì hõnì gedi t'à wek'agehtõ.

Giant Mine gha whacho dõne la k'e dehkwe sù diì la wexòegihdi gha 2015 hòlì. GMOB sù edàani

nàedihi denahk'eseèdla dè nezja gedi t'à wedànàgeta. Akwelò ha nìdè, nàowo edàatì wèk'èjò weghò nìht'è gehtsi ha gedi wet'à edàani nàedihi wexòedi ha gedi t'à wek'agehta ha. GMOB Arcadis diì la wek'e eghàlagide ha ginigìt'è, wegondi jzhi hazhò dek'et'è.

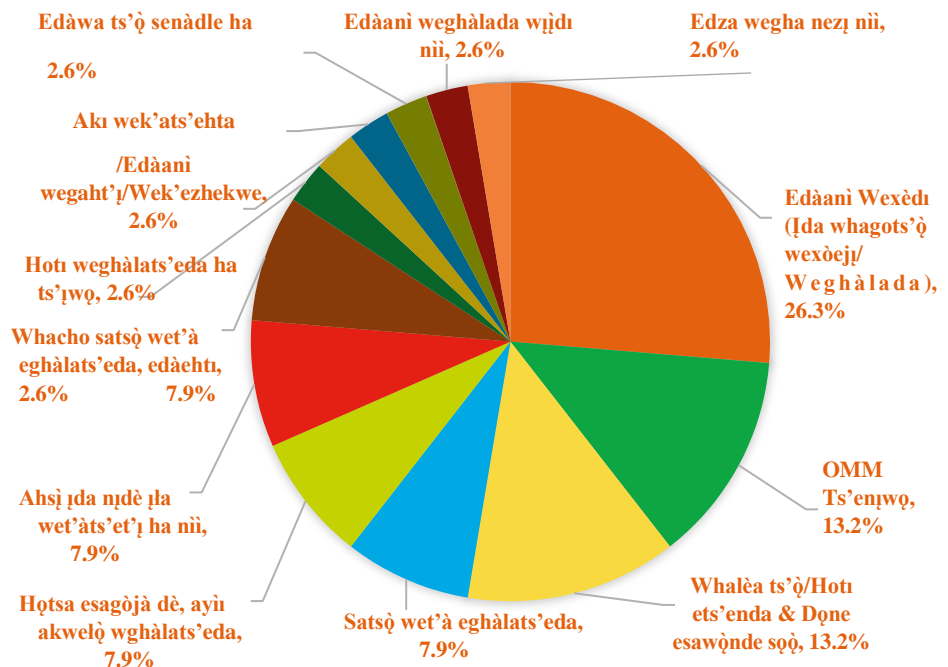
Asii Wedànàgeta K'è

Arcadis ìdi asii mõhdaà ìadi g'ìadzàilè sù weghò g'ìdà. Ìdi 50 la gìghàjdà eyits'ò mõhdaà hòseh homì gedi. Eyit'axòò asii mõhdaà hòseh nù g'wò sù, diì hanì weghàlada ha hõnì gedi:

- Nàedihi diì adi whela sù akõt'i segele ha;
- Giant mine ndè got' a ts'ò nàedihi hagele ha;
- Nàedihi nàtsòle agele xè eht'èlè wek'ènaetse ha; eyits'ò
- Eht'èlè asì nègele ha.

Ayii la t'a nezilii gha, Arcadis asii mõhdaà gik'atò. Edàani ìda whagots'ò nezì ha hõnì gha gìghàjdà, dõne esawòdech'aa eyits'ò ndè sù esawòdech'aa wexòedi ha. Asii esawòdech'aa xèhotì weghàlada ha.

Nìht'è 1 asii hazhò ìadi hahode ha sõnì dek'èht'è eyits'ò wet'at'e ayit'a wet'azà g'ìzì ha. Dõne asii k'ezhòdèè yag'ìlì sù, ìadi nà nèg'ìdè. Arcadis Canada ts'ò gondì gìhchì eyits'ò ìadi ts'ò government, dõne ìà la k'egehkw'e, dõne asii wedànàgetadò, nìht'èkòdèè eyits'ò dõne edegha eghàlaadedò.

Ayii Wegòt'ò

Nàediḥlè ndè gotl'a gehla ha

Diì nàediḥlè ndè gotl'a whela họt'e, ɫadɪ whela agele ha la nàke weghàgìdà.

Ehto Adle Ha

Ehtò adlà dè, ndè gotl'a adɪ ehtò siì wemòqò ndè ehtò adle ha. Ndè ehtò ts'ɪɾò, tɪ nàediḥlè weta ajà hònayehxì'ale. Ndè gotl'a t'a siì gɪgha nezɪ wet'à ndè gotl'a whela xè naàda haàle ts'ɪɾò eyits'ò diì hani sòmbak'è wek'e eghàlagidè. Diì t'a satsò nàowo t'à nezɪ gedɪ eyits'ò wet'à dɔne xiidi haàle gedɪ t'à gɪgha nezɪ.

Satsòlè weta adle xè nàetà

Satsòlè ts'edi nɪdè, satsòlè nechàlèa nàediḥlè weta adle t'à wet'à ndègotɪ ts'ò haiwɪ haàle. Diì satsòlè tɪ lanɪ weta adle t'à ndè gotl'a adɪ nàediḥlè whela siì wemòqò ndè yìi gehl'i ha. Diì wet'à nàediḥlè ahsɪ' ts'ò ɫàetl'i haàle xè naàdaà-le gha weghàlagèda ha gɪwò. Diì ɫadɪ sòmbak'è wek'è eghàlada neèhò, dɔne asik'ezhòdeè gha nezɪ haà-le hɔnɪ gedɪ eyits'ò eyiì zò wets'ehdza haàdɪ gedɪ.

Ndè gotl'a ts'ò nàediḥlè hazhe

Nàediḥlè hàzhe hani-le dè sòmbak'è k'e eghàlagidedò t'a nàediḥlè ndè gotl'a whela hàgele ha. Idi 15 xo gots'ò, satsò wet'à ets'eèt'è k'aɾa xè eghàlagide wets'ɪɾò sòmbak'è ndè tsɪwo k'e senàdle ha wɪdɪ ajà, diì nàowo wet'à siì dɔne akò eghàlagide esagedech'aà gha siì nezɪ ajà.

Satsò wet'à asii gojwà hò weghàlada

Adɪ nàediḥlè ndè gotl'a ts'ò nɪɪ'ɾà wets'ɪɾò eyits'ò hotɪ ts'ehwɪ' nàediḥlè ndè gotl'a ts'ò hàzhe ha nɪdè, adɪ nàediḥlè ndè gotl'a ts'ò whela siì, edlatlòk'aɾa ts'ò ɫadɪ k'è weghàla ha gohɪ, mɔhdaà wɪdɪ haàle hɔnɪ. Satsò wet'à ets'eèt'è wet'à diì hani la weghàlats'eda wɪdɪ ajà hani kò weghò hòejɪ hoɪ't'e. Eyit'à, dɔne esawòdech'aà t'a siì ɪzhi ts'ò nàetà.

Ndè Yii Gòqòà Ts'ò Asii Idoò Nàetl'i

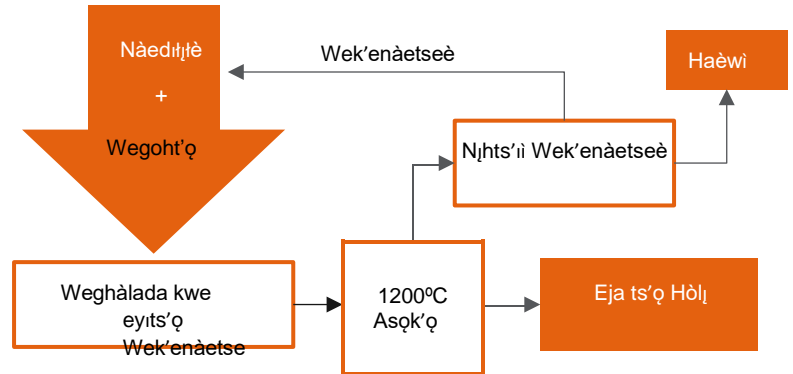
Diì ndè yii gòqòà ts'ò asii idoò nàetl'i agehɪ satsò whacho nàetà, ajòhneè hazhò nàediḥlè hayèle ha dile. Diì hani àdlà dè tɪ nàtsoo hani-le dè tɪ etsee t'à hàgele ha dile, sòmbak'è edàani kwe weghàlagide ts'ò ɫadɪ k'è nàediḥlè ts'ehwhɪ hàzhe ha dile. Diì t'a denahk'e ità. Hani kò, aki hagele zò ha neèt'à, hàgɪla tɫ'axòqò edàani nàediḥlè nàtso-le agele ha siì weghò nànegide ha.

Nàediḥlè ndè gots'a ts'ò hagɪwa tɫ'axòqò, nàediḥlè nàtso-le agele ha

Ndè gotl'a ts'ò nàediḥlè hagɪwa tɫ'axòqò, dɔne gha, ndè gha eyits'ò tɪ gha weghò hòejɪ-le adle ha. Edlaa tɫò ts'ò edàani adlà dè nezɪa gedɪ t'à gɪghàgìnda.

Ejà t'á senàdle

Ejà t'á senàdle ha ts'edi nìdè, nàediłłè ejà yìi whela adle t'á hàzhe. Diì nàediłłè ejà lanì xè łeta àdle t'á, wek'eèk'ò àdle ha. Ejà lanì nàediłłè xìt'e neè t'á tì ta ade haàdi. (Nìhtł'è 2).

Nìhtł'è 2: Ejà t'á senàdle

Nàediłłè ndè gotł'a whela hàzhe ha dè diì hani àdlà nìdè, denahk'e t'a nezi gedì. Diì t'á sii nezi gedì, ejà wet'á nezi nàediłłè wexìt'e ts'łò gigha nezi.

Kwe Nahdzeè Seèdle Ha

Kwe nahdzeè t'á seèndle ha dè, nàediłłè weta adle dè, nàediłłè k'etł'i haà-le. Asik'èzhòdeè yaàli sii hagedì, diì hani weghàlada ha dè eyixè kwenahdzeè weyèè nechà hàjcho ełetł'i dè hadlè ha dile gedì, hanikò nàediłłè ndè gotł'a tì k'etł'ò ta ade sò eyits'ò ndè goka sii tì k'etł'ò weta adech'aa wexòedi ha. Diì hani weghàlada nìdè, wets'ò sòqmba łò k'ehòewi ha.

Tì etsee t'á seèdle

Arcadis dedì agìwòq, diì nàediłłè wets'áhòejì-le ts'ò adle t'á wets'áhòejì-le ts'ò adle ha dile gedì, tì ta sii adea-le ts'ò agele ha dile gedì. Eyì-le nèk'e diì tì etsee t'á nàediłłè segehzi gohłì. Diì hani weghàlada ha nìdè, ndè goka diì hani kò gehtsì t'á agele zò ha. Dòne nàke kaza dekw'e diì nàowo wek'agehtò t'á hagedì, diì la edàani weghàlada ha sii, nezi wexòedi xè wegondì wegògihzò dè hotì wek'èhòedi dè nezi gedì.

Kwenahdzeè T'á Weyinàts'ehtł'i

Kwenahdzeè t'á weyinàts'ehtł'i t'á weghàlageda ha nìdè, kwenahdzeè eyits'ò ehtł'è hohlè hòt'e. Diì hani àdla dè tì lanì haitł'i adle ha dile, wet'á ts'ehwhì ahsì ts'ò haiwì adle ha dile. Diì kwenahdzeè t'á hòli dè, kwenahdzeè t'á kwe nechà hàjcho lanì nàtso haàle. Nàediłłè nàtso-le àdla nìdè achì ndè gotł'a ts'ò nàewì adle ha gıwò.

Nàediłłè Nàtso-le Adle Tì Et'e T'á Adle

Nàediłłè nàtso-le adle ha dile, asii hazhò ehkw'ì whela xè edii sii nezi dè. Diì la, sii wegoò hòt'e neèhò eyits'ò deghà sii nezi wedànàgeta nìle. Diì la wek'è eghàlada ha nìdè, ndè goka weghàlada zò t'á ha. Diì hani weghàlada ha nìdè, sii deèzò nezi-le, kwe lanì wet'aget'ì ha gedì lanì nìle eyits'ò asii wegoò sii wek'ahòeta hòt'e. Arcadis diì la wek'agehtò, wet'á ets'èjì tleh t'á eyits'ò et'ats'èjì tleh netłò xè, diì hazhò wek'agehtò.

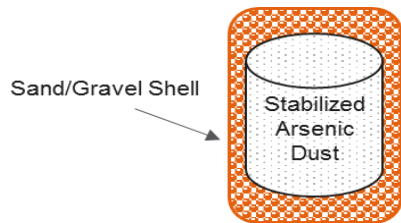
Ndè Gotl'a Nègèlè

Nàediñlè ndè gotl'a whela gha ñlè zò k'è wedànagita.

Ewà t'à kwedzeè wemqò hohlè ha

Ndè gotl'a nàediñlè whela t'à ewà wet'a seèdle gha dè, dii t'ahsì nezi gedì. Dii nàediñlè nàtso-le àdlà t'axqò ndè gotl'a ts'ò adì kwenahdzeè t'à kò hòlì ts'ò nègewa ha hanì nìdè wet'a ndè naàda haà-le. (Nìhtl'è 3).

Diì hanì àdla nìdè t'a gìgha nezi hanikò, wet'a asii hàzhe xè wek'enàetsee dè deèzò nezi gedì. Diì hanì kwedzeè t'à whela ha nìdè, ewà lq seèdle zò t'à ha.

Nìhtl'è 3: Ewà t'à kwedzeè hohlè ha

Sqòm bakwe Haàzhe

Diì nàediñlè weta ñla kwesqòmba mqhdaà gohlì. Ìdì kwesqòmba nàediñlè weta gohlì sù hagìlà dè ahsì wet'azà ha nìi gedì hanikò ñlè gedì. Hanikò, ekò gots'ò wedànagetò hò wesqòmba deèti-le ñlè, dii lani-le. Eyi t'à, dii ndè senàdle sqòmba hatlq wets'ò k'ehòewi yazèa nàts'iichì ha dile tahkò gedì.

La wedànagetò ayit'a denahk'e nezi

Diì ndè gotl'a eht'ò t'à whela denahk'e nezi. Eyi xè, sù hòtl'ò weghq hòejì haà-le xè nezi senàdle ha dile. Diì ndè yìi gqòzà ts'ò asii ìdoò nàetl'i aghzì satsò whacho nàetà sù nezi, eyits'ò nàediñlè wemqò eja t'à senàdle t'a wek'enàetsee dè nezi gedì.

Hazhò edàani weghàlajda nìdè nezi gedì t'à hazhò edek'ènegìtl'è, Nìhtl'è 4. Ayit'a nezi gedì t'à Arcadis hazhò 1 10 ts'ò egìhtà.

Dani Gihà	Edàani	Edàani Nàgìhtà
Sqòm bak'è eyits'ò whela k'è		
1	Ndè Yii Gqòzà Ts'ò Asii Ìdoò Nàetl'i	10
2	Ewà t'à kwedzeè wemqò hohlè	7.9
3	Satsò wet'a asii gojwà hò weghàlada	7.8
Ts'ehwhj whela eyits'ò wek'enàetsee k'è		
1	Ejà t'à senàdle	10
2	Ehtq adle ha	9.6
3	Tì etsee t'à seèdle 1	9.0
4	Kwe Nahdzeè Seèdle Ha	8.9
5	Tì etsee t'à seèdle 2	8.0
6	Kwenahdzeè T'à Weyinàts'ehlt'i	7.8
7	Biological Oxidation	6.8
8	Nano Iron/ZVI	6.7
9	Biological Reduction	6.2

Nìhtl'èchì 4: Edàani gihà wenìhtl'è

Wek'ahòeta eyits'ò Wek'èhòdi

Dii nìhtl'è wek'ahòeta ts'òhk'e, asìi nàke wek'agehtò. Akwelò, Arcadis edàani dii la nàgìhtà ìlè sù, yazèa ìadì agìlà, ahsì edàani nàgìhtà ìlè ìadì ade ha nù gedì. Nàke t'à, dõne asìi k'egzhòdeè nàke kaza dii la wexeèt'et'ii nàgìhtà.

Akwelò dii la wek'ahòetò hò eyits'ò ayìi t'a nezì sù, sù hòtl'ò ìadì ajà-le. Nààkè t'à wek'ahòetò hò, tì etseè t'à seèdle sù, ełak'a wek'ahòetò hò, ahjõne ełèxèt'e nò gedì. Hanikò, amii dii la yìk'atah sù, dedì edàgìwò zò ghà hòt'e. Dõne asìi k'eèzhòdeè yàlì sù, dò ìadì yìghò hayaìtì dè achì edàani nàetà ìlè sù ìadì ade ha.

WEGHÒNÀXÒET'È

Dii nàediłlè Giant Mine ndè gotl'a whela sù ìda whagots'ò wexòedi ha nìdè wìdìia-le. Arcadis agedì t'a la mòhdaà ìadì k'è dii nàediłlè ndè gotl'a whela sù asìi ìadì weghàlada zò t'à ha neè gedì.

Ayit'a la nezì weghàlada ha hòni gedì t'à eyìi la mòhdaà ełexè negìwa t'à, dii hani weghàlada dè nezì gedì.

- Xèhkò lanì ehtò adle ha (dii wet'ahòet'ì);
- Ejà t'à seèdle (ejà t'à wemòò whela) sòqòmbak'è weghàlada, sòqòmbakwe seèzì eyits'ò negèlè;
- Kwe nàts'ezè t'à seèdle ha, kwewa t'à weyìi nàgehtl'ì t'à seèdle ha eyits'ò wek'èhòedi ha; eyits'ò
- Tì etseè t'à seèdle ha eyixè sòqòmbak'è lanì weghàlada k'è eyits'ò wek'èhòedi ha.

Achì Giant Mine ìadì k'è seèdle ha weghò gogende ha nìdè, achì wedànàgeta zò t'à hanikò dii gha ehtò adle zò t'à ha. Dii wegondì dõne asìi weghògedadò yagìlì sù, dõne dii la wexòegìhdìdò yagìlì dii wegondì dii gha wet'àget'ì ha, wet'à ìda nìdè ayìi la t'a denahk'e nezì t'à wek'è eghàlada hòni gedì t'à segele ha.

Dii wegondì deèzò dahwhò dè, hani-le dè nìhtl'è hot'ii weghàda ha dahwhò dè jò gits'ò gahde:

Giant Mine La Wexòegìhdìdò

 www.gmob.ca

 admin@gmob.ca

 867-675-0788